

Самборська-Музичко Ю. О.

кандидат економічних наук, доцент

Галата А. О.

студентка

ДВНЗ «КНЕУ ім.В.Гетьмана»

м. Київ, Україна

АНАЛІЗ ЗАПАСІВ У МЕДИЧНИХ ЗАКЛАДАХ

Установи державного сектору не здатні забезпечувати свою діяльність без повного забезпечення ресурсами, які мають бути раціонально використані в процесі діяльності установи. Беручи до уваги останні реформи, які торкнулися системи охорони здоров'я, а саме майбутнього збільшення переліку платних медичних послуг, виникає підстава для додаткового джерела фінансування ефективного розвитку інфраструктури (збільшаться надходження до спеціального фонду), сучасних технологій у галузі охорони здоров'я, підвищення ефективності роботи, що в результаті призведе до виникнення необхідності створення сучаснішого та потужнішого інструменту контролю за використанням коштів.

На даний момент більшість ресурсів купується за рахунок загального фонду, реформа ж передбачає, що левова частка надходжень, які ще в цьому році наповнюють державний бюджет, і як результат за їх рахунок частково формується загальний фонд, будуть надходити безпосередньо установі, тобто на рахунок спеціального фонду. Саме це викликає потребу аналізу наявних та можливих інструментів, шляхів, напрямків удосконалення організаційно-економічних механізмів управління, зокрема запасами в бюджетних установах. Аналіз використання запасів підвищить ефективність та якість роботи медичних закладів за рахунок систематичності. Через це, в сучасних умовах розвитку економіки України, одним із завдань є забезпечення ефективного використання запасів бюджетними установами, оскільки вони становлять вагомий частку видатків закладів даної сфери діяльності.

На разі залишається не завершеним перелік послуг, які медичні заклади надаватимуть безкоштовно, тобто за рахунок фінансування із бюджету державного чи місцевого, а за які фізичні особи сплачуватимуть безпосередньо установі, що обслуговує. Тому, вже в даний час виникають питання через різне забезпечення медичних закладів зокрема медичними препаратами, лікувальними засобами, нормами на харчування хворих у стаціонарі тощо [1].

Ефективність використання запасів характеризується системою абсолютних і відносних показників. Абсолютні показники використовуються в обліковій практиці і слугують для аналізу абсолютних відхилень у натуральному і вартісному вимірі. Відносні показники характеризуються насамперед оборотністю запасів. Під оборотністю запасів розуміється тривалість повного їх кругообігу з моменту придбання до використання на потреби лікарні. Оборотність запасів характеризується рядом взаємозалежних показників: тривалістю одного обороту в днях, кількістю оборотів за певний період (коефіцієнт оборотності). Узагальнюючі показники дають загальну характеристику стану фінансування установи для придбання матеріальних ресурсів та їх використання, а також визначають вартість зайнятих в установі запасів на одне ліжко-місце (коефіцієнт завантаження).

Абсолютні залишки запасів на дату складання балансу можуть змінюватися за рахунок двох факторів: кількості і вартості. Розрахунок впливу кількісного і вартісного факторів на зміну суми запасів кожного виду розраховують за методом абсолютних різниць. Для визначення причин росту залишків запасів проводять їх аналіз за однотипними групами в кількісних (натуральних) і вартісних величинах.

Найголовнішою з умов роботи лікарні є забезпеченість установи ресурсами для нормальної безперебійної діяльності. Для оцінки забезпеченості лікарні матеріалами в

процесі аналізу насамперед визначається рівень споживання матеріальних запасів і його зміна в порівнянні з попередніми роками. Рівень споживання запасів доцільно розраховувати як у цілому по всіх спожитих матеріалах, так і по кожній групі окремо. Але при цьому необхідно враховувати, що по деяких видах матеріальних цінностей, які споживаються установою для забезпечення її нормального функціонування характеристику варто проводити в цілому, а не за питомими видатками, тому що їх споживання безпосередньо не пов'язане зі зміною обсягу надаваних послуг.

Закупівля запасів лікарнею у сучасних умовах відбувається шляхом проведення публічних закупівель або торгів (тендерів) відповідно до Закону України «Про публічні закупівлі» № 922-VIII від 25.12.2015 року, у чинній редакції від 27.01.2018 року. Цей закон застосовується до всіх замовників та закупівель товарів, робіт та послуг, які повністю або частково здійснюються як за рахунок загального так і спеціального фонду, залежно від вартості предмета закупівлі обирається відповідна процедура передбачена ЗУ «Про публічні закупівлі» [2]. Кожна закупівля відбувається за різними алгоритмами та тривалістю процедури, чим більшою є вартість тим тривалішою є закупівлі, і тим більше до учасників висувається вимог від замовників (державних установ).

За результатами процедури закупівлі лікарня укладає договір учасником якого було визнано переможцем, який передбачає набуття права власності на товари за державні кошти. Саме тому однією з складових аналізу запасів є дослідження ритмічності постачання тих чи інших матеріальних ресурсів, медикаментів, продуктів харчування тощо, і також невід'ємною частиною цього дослідження є аналіз закупівель у системі «Prozorro», а саме з таких питань, як чому закупівля не відбулась, чому договір не було заключено, чому договір було розірвано. Тобто, тих питань, які роз'яснюють ситуацію, в якій установа не отримує ресурси життєво необхідні для її функціонування. Цей показник своєю величиною характеризує рівень виконання договорів постачання та можливість персоналом лікарні ефективно та своєчасно забезпечувати персонал закладу для забезпечення виконання основної діяльності установи.

Можна підсумувати, що аналіз запасів здійснюють задля ефективнішого використання. Оскільки в першу чергу запаси є видатковим матеріалом, який персонал закладу використовує щоденно, в таких умовах критерієм виступає ефективність використання запасів, який полягає у наявності необхідної кількості потрібного запасу. Це забезпечуватиме роботу установи та запобігатиме вимушеним зупинкам, бо в першу чергу в даній сфері йде мова про життя громадян та їх здоров'я. Через це виникає потреба у вивченні динаміки запасів та факторів, що визначають їх розвиток, асортиментність та обіг, та дослідити ефективність управління запасами на загальному та індивідуальному рівнях, що в свою чергу безпосередньо впливає на успішність діяльності медичного закладу. Для повного контролю та полегшення процесу аналізу матеріальних цінностей раціональним буде впровадження спеціальної програми та технології RFID-карток, яка являє собою метод автоматичної ідентифікації запасів, за підтримкою радіосигналів, котрі зчитуються або записуються відповідні дані щодо об'єкта обліку та зберігаються в RFID-мітках. За допомогою даного нововведення можна швидко та зручно прослідкувати рух товарно – матеріальних цінностей.

Список використаних джерел

1. Програма медичних гарантій: впровадження в Україні [Електронний ресурс] - Режим доступу до ресурсу: http://moz.gov.ua/uploads/0/3798-programa_medicnih_garantij_vprovadzenna_v_ukraini.pdf

2. Закон України «Про публічні закупівлі» № 922-VIII від 25.12.2015 року [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/922-19?find=1&text=%EF%F0%E0%EE%F6%E5%E4%F3%F0%E0>
3. Хорунжак Н. М. Аналіз переваг і недоліків системи документування в умовах автоматизованих інформаційних систем обліку / Н. М. Хорунжак. // Тернопіль : Економічна думка. – 2003. – С. 10–12.
4. Свірко С. В. Організація бухгалтерського обліку в бюджетних установах: Навч. посібник. / С. В. Свірко. – Київ: КНЕУ, 2003. – 380 с.

Слободяник Ю. Б.

доктор економічних наук, доцент
Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана
м. Київ, Україна

ДЕРЖАВНИЙ АУДИТ ЕФЕКТИВНОСТІ: ПРОБЛЕМА ВИЗНАЧЕННЯ КРИТЕРІЇВ

Початок XXI ст. характеризується розвитком громадянського суспільства, формуванням його запиту на визначення економічності, ефективності, результативності використання суспільних ресурсів і якості державного управління. У відповідь на очікування громадян відбувається перегляд повноважень вищих контрольних інституцій, а також трансформація контрольних систем різних країн у напрямку розбудови інституту державного аудиту.

Узагальнення кращого досвіду у сфері контролю державних фінансів стало основою для розробки і впровадження Міжнародних стандартів вищих органів державного аудиту (ISSAI), що були підготовлені Комітетом з професійних стандартів INTOSAI [1]. Процес імплементації стандартів ISSAI передбачає адаптацію до національних особливостей контрольних систем, і, як варіант, – розробку національних стандартів державного аудиту, заснованих на певних рівнях стандартів ISSAI (наприклад, на третьому рівні «Фундаментальні принципи державного аудиту»).

Разом з тим в Україні лише задекларовано застосування стандартів ISSAI в оновленому у 2015 році Законі України «Про Рахункову палату» (п. 7 статті 3) [2]. Наразі вітчизняних стандартів державного аудиту, заснованих на ISSAI, не розроблено.

Слід зауважити, що аудит ефективності, як одна з трьох основних форм державного аудиту за стандартами ISSAI, увійшов у практику вітчизняних контрольних органів різних рівнів та підпорядкування не так давно. При цьому не зовсім коректна імплементація іноземної термінології сприяла визначенню аудита ефективності видом (або різновидом) державного фінансового аудиту, що знайшло свій прояв як в наукових публікаціях, так і в нормативно-правових актах, відповідно до яких аудитом ефективності було визначено державний фінансовий аудит виконання бюджетних програм, місцевих бюджетів, інвестиційних проєктів тощо.

Утім між державним фінансовим аудитом і державним аудитом ефективності існують принципові відмінності, які обумовлюють їх визнання різними формами державного аудиту. Державний аудит ефективності (далі – ДАЕ) полягає у незалежній, об'єктивній і достовірній перевірці відповідності вимогам економічності, ефективності та результативності управління підприємством, організацією, установою (або системи, операції, програми, заходу тощо) і виявлення можливостей для їх удосконалення. Вимога економічності ґрунтується на мінімізації витрат використовуваних ресурсів, які мають бути доступними у визначений час, у відповідній кількості та якості та за кращою ціною. Під ефективністю розуміють отримання максимальної віддачі від наявних ресурсів – відповідність задіяних ресурсів